

Mottó: Erős kerítések – jó szomszédság

(egy újjélandi mondása)

REN

RENDSZER-EGYÜTTMŰKÖDÉS

IRÁNYELV

Készítették:
Nemes Judit
Panker Mihály
Pataki János
Zudor Honória

1. Tartalomjegyzék

2. Bevezetés.....	3
2.1. Cél, koncepció.....	3
2.2. Kapcsolat a többi normatív szabályozóval, a jogszabályok és szakmai szabályok viszonya.....	5
3. Alkalmazási területek.....	6
4. Fogalommagyarázat.....	12
5. Az irányelv leírása.....	13
5.1. Indikátorok.....	14
6. Mellékletek.....	15
6.1. Irodalomjegyzék.....	16
6.2. Az interprofesszionális team.....	16
6.3. Együttműködésre alapozó példák a győri Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézményben.....	18

2. BEVEZETÉS

Mire kell a szakmai irányelv, standard, protokoll?

- A szociális tevékenységi folyamat döntéselőkészítés – döntés – végrehajtás – ellenőrzés, értékelés periódusaira bontható. Az értékelés visszacsatolás a következő döntéshez, a *helyes* (de legalábbis jobb) *döntés* és a *minősegbiztosítás* érdekében.
- A egyes szakmákhoz, szakterületekhez, munkakörökhöz, tevékenységekhez és feladatokhoz szükséges *kompetenciák*, *kompetenciahatárok* meghatározása sem lehetséges szakmai irányelvek, standardok nélkül.
- Az adott tevékenységen belül az egyes feladatokhoz szükséges *kapacitás* – ideértve az *emberi erőforrásokat*, *időráfordítást* és *eszközigényt* – meghatározásához is szükség van a szakmai irányelvekre, standardokra és protokollokra.

2.1. Cél, koncepció

A *szociális rendszer*¹ egy nagyon összetett, rendkívül *bonyolult sokszereplős hálózat*. Gyakran közösek az ügyfelek, de ami a legfontosabb: közös az ügy, amiért dolgozunk, és ez nem más, mint az ember jóléte; életminőségének javítása; társas kapcsolatai, egészsége, foglalkoztatása, mentális állapota stb. megőrzése. A kitűzött cél elérésének útjai minden ember esetében más és más. Más az ideje, a módszere és technikája, a ritmusa, a szereplői, mások az akadályozó és mások az előrevívő tényezők. Rugalmasan, komplex szolgáltatásokat, ellátásokat kell nyújtanunk – egyszerűen, nem tehetünk mást! A problémák összetett, komplex (v(iszony))rendszerben jönnek létre, ebből következik, hogy azokat

¹ Értsd szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszer. A szociális és gyermekvédelmi rendszer egysége, vagy elkülönülése megér egy önálló szakmai vitát. A REN bizottság azon az állásponton van, hogy bár a gyermekvédelmi rendszer 1987 óta tartozik a igazgatásilag a szociálshoz, mégis elkülönül, miközben céljaiban, módszereiben, eszközeiben megegyezik, legfeljebb célcsoportjaiban más. Különösen vonatkozik ez a gyermekjóléti szolgálat és a családsegítés viszonyára. Ez az állapot akadályozza a szakmai identitás kialakulását, egy identitás nélküli szakmának pedig nem lehet társadalmi presztízse. Vagyis az elkülönülés alacsony szinten rögzíti az oly nagyon áhított társadalmi elismertséget és ezzel az anyagi elismertséget is.

komplex módon kell kezelni. Talán paradoxonnak hangzik, hogy ez a komplex kezelés fogja megadni azt az egyediséget, amire az ügyfeleknek szüksége van.

Meggyőződésünk, hogy a társadalom minden szférájában (a párkapcsolatoktól a háborúig) a konfliktusokat gyakrabban okozzák kommunikációs defektek, mint valódi érdekellentétek. Ezért azt gondoljuk, hogy az alapvetően szükséglet kielégítésre és konfliktuskezelésre szerződött szociális szakembereknek a legfőbb munkaeszköze a *kommunikáció*, ennek elsajátítása és adekvát alkalmazása alapvető követelmény.

A kommunikációnak, mint munkaeszköznek az alkalmazási területe pedig az a *kapcsolatrendszer*, amit a szociális szakemberek az előző bekezdésben meghatározott célok érdekében kiépítenek, folyamatosan karbantartanak és használnak a szociális problémák megoldása során.

Ebben a kapcsolatrendszerben kifejtett tevékenységet nevezzük *rendszer-együtműködésnek*. Más megközelítésben ez a tevékenység a különböző felkészültségű, különböző munkakörökben dolgozó szakemberek együtműködése a szociális problémák megoldása érdekében, ami többnyire eltérő szakmák gyakorlói között valósul meg. Ezt a szakmaközi együtműködést nevezzük népszerű magyar nevén interprofesszionálisnak.

Az átfogó alkalmazási területre tekintettel a rendszer-együtműködés leírására az irányelvet javasoljuk.

A rendszer-együtműködés kidolgozásának a következő kapcsolatokra kell kitérni:

1. Szakmaköziség egy stábon, egy intézményen belül

Példa: *Rendszeres szociális segélyben részesülő* három problémája: 1. kötelezettség a családsegítőben; 2. végigjárva a munkaügyi központok összes lehetőségét, rengeteg kudarcélménye van; 3. berendezkedik a munkanélküli státuszra, nincs munkaképes állapotban, nehéz motiválni. A munka a társadalmi integráció egyik legfőbb tényezője, így ha valaki ezt elveszíti (és hosszú ideig nem kap munkát) elveszti társadalmi kapcsolatait, kirekesztődik, mentálisan sérül. Mindez kihat családi életére, egészségére, önértékelésére.

Ebben a státuszban igényli a támogatást: komoly, komplex programban kell neki. Így a segítőknek és az ügyfélnek a problémákat együttesen kell orvosolniuk, és ez csak úgy lehetséges, ha alaposan megismerik az egyén állapotát, életútját, kapcsolatait; sokféle szakismerettel rendelkeznek, és ismerik más intézményeknél kapott

segítségeit, lehetőségeit, támogató rendszereit. Ezek ismeretében lehet rögzíteni a kötelezettségeket, az együttműködésre kijelölt szervet/szerveket, és meghatározni a segítségnyújtás formáit a „kivezető út” érdekében. Szükség lehet önbizalom erősítő, kommunikációt fejlesztő programokra, álláskeresési technikákra, ingyenes álláskereső infrastruktúrára.

2. Kapcsolattartás

- azonos tevékenységű szociális intézményekkel;
- más tevékenységű szociális intézményekkel;
- más nemzetgazdasági, vagy más államháztartási alrendszerekhez tartozó intézményekkel;
- más közösségi szolgáltatásokkal.

A rendszer-együttműködés irányelvében nem térünk ki arra a tényre, hogy a szociális ellátásban igen sokszínű a fenntartók köre (állami, önkormányzati, egyházi, alapítványi, egyesületi és magánvállalkozásban működő szolgáltatások vannak), mert a rendszer-együttműködés kötelezettsége minden szolgáltatóra minden szereplővel való kapcsolattartásra egyaránt azonos feltételekkel vonatkozik.

A tapasztalatok arról győztek meg bennünket, hogy az intézmények közötti kapcsolattartásban legfontosabb szerepe azoknak a készségeknek van, amelyeket a teammunkát is megalapozzák. Úgy is lehet közelíteni, hogy azok az intézményi stábok lesznek képesek a hálózatépítésre, vagyis a kliensek érdekében más stábokkal együttműködésre, amelyek „belül” is „teamszerűen” működnek.

Szükségesnek tartjuk annak elemzését is, hogy a *prevenció* rendszer-együttműködése is szerepeljen az irányelvben, mert tevékenységekre és feladatokra koncentrálnak hajlamosak vagyunk arra, hogy csak az „akciós” rendszer-együttműködés standardjaival és indikátoraival foglalkozzunk.

2.2. Kapcsolat a többi normatív szabályozóval, a jogszabályok és szakmai szabályok viszonya

A szakmagyakorlás meghatározott elvei, a részletes szakmai irányelvek, standardok, protokollok, indikátorok „játékszabályokat” jelentenek a szociális ellátás, és ennek minőségbiztosítási rendszere résztvevőinek, amelyek alapján

- az igénybevevő tudja, hogy mit, milyen körülmények között, milyen garanciákkal kaphat;
- a szolgáltató tudja a szolgáltatással szembeni elvárásokat;
- az ellenőrző, értékelő szerv tudja, mit kérhet számon.

A keretek, alapvető követelmények megfogalmazása jogszabályban elengedhetetlen, hiszen a jóléti pluralizmusban a költségvetési források szabályos felhasználásának, az igénybevevőket megillető garantált szolgáltatások teljesülésének számonkérése a szociális szolgáltatóktól törvényességi felügyelet útján lehetséges. Úgy is fogalmazhatjuk a jogszabály adja a felhatalmazást, a szakmagyakorlás meghatározott elvei, a részletes szakmai standardok, protokollok pedig a támpontokat, a „mankót” a jogszerű és minőségi működéshez az ellátórendszer minden szereplőjének.

A szakmai standardok, protokollok kidolgozása után elkerülhetetlennek látszik a szociális jogszabályok felülvizsgálata, hiszen túlrészletező jogszabályokból számtalan elem kikerülhet, ugyanakkor megváltozott szemlélettel, más megvilágításban kerülhetnek a szociális ügyek szabályozásra. Megkockáztatjuk, hogy teljesen új szociális jogrend kidolgozása az indokolt, mert tapasztalataink szerint a régi szabály „toldozása-foldozása” többnyire az államigazgatás direkt (érdemi szakmai egyeztetés nélküli) beavatkozását célozza, és nem javít a jogalkalmazási helyzeten.

A Kidolgozási segédletben szereplő „4. Rendelkező hivatkozások” fejezettől eltekintően, hiszen valamennyi szociális jogszabályokra hivatkozhatnánk, és ezt mások megteszik helyettünk, csupán a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvényt szeretnénk megemlíteni, ami átláthatóbbá teszi – és remélhetőleg növeli is – az önkéntesek alkalmazását a szociális szolgáltatásokban és intézményekben.

3. ALKALMAZÁSI TERÜLETEK

Az alkalmazási terület a szélesen értelmezett szociális ellátó rendszer teljes, interprofesszionális kapcsolattartása. Az, hogy mit értünk interprofesszionalitáson a melléklet tartalmazza.

A bizottság által az együttműködésre kiválasztott területek:

- foglalkoztatás;
- egészségügyi alapellátás és szakellátás, ÁNTSZ, védőnői hálózat;

- nevelési-oktatási intézmények;
- szociális képzések;
- gazdasági szereplők;
- lakossági szolgáltatók (gáz-, áram-, távfűtés szolgáltatók);
- fenntartók/ működtetők, ezek közül kiemelten az önkormányzatok;
- államigazgatás, ezen belül hangsúlyozottan a szociális és gyámügyi (közigazgatási) hivatalok, és beleértve a tárcaközi együttműködést;
- rendőrség;
- igazságszolgáltatás, beleértve az áldozatsegítő szolgálatokat és a bűnmegelőzés;
- esélyegyenlőségi érdekképviseleti, szakmai fórumok, tanácsok;
- horizontális nemzetközi kapcsolatok;
- civil kapcsolatok, értve ezalatt az önkéntes szférát;
- média, PR-kapcsolatok.

Végig kell gondolni, kinek kell kezdeményeznie az együttműködést. Míg az igénybevevők érdekében mindenkor a szolgáltató a kezdeményező, illetve köteles fogadni a „horizontális partnerek” megkereséseit, felmerül, hogy hatósági, illetve működési, ellenőrzési és értékelési feladatoknál a „másik fél” kezdeményezése várható el.

A teljesség igénye nélkül szeretnénk néhány szóval elemezni az együttműködésre kiválasztott területek jellegzetességeit, a kapcsolattartás lehetséges formáit.

Rendszer-együttműködésen általában a más ágazatokkal, illetve más nemzetgazdasági szereplőkkel való együttműködést értünk. Mi ide soroljuk az *alap- és szakellátás kapcsolatát* is, melyek együttműködése koránt sem szabályozott. Ma antipátiák és szimpátiák alapján szélsőségesen jó vagy szélsőségesen rossz viszonyokat tapasztalunk. A jövőben nem függhet személyektől, jogszabályi kötelezettség, illetve szakmai standardok kellenek erre vonatkozóan is.

Mivel gyakorlatilag nincs olyan ember, aki a szociális problémái mellett egészségi problémákkal ne küzdene a kapcsolat az egészségügyi ellátással rendkívül fontos. Számtalan példát hozhatunk a szociális szolgáltatásokból, akár a gyermekvédelmet, akár a családgondozást, vagy idős ellátást érintően. Sokszor tapasztaljuk, hogy az egészségügyi

szolgáltatók találják szembe magukat olyan problémákkal (pl. hajléktalanok, egyedül élő idősök elhelyezése gyógykezelés után), melyeket nem csak emberiességi megfontolások alapján kell kezelni, de hatékonysági szempontból is, hiszen a rossz szociális körülmények a gyógyító munka eredményeit is rövid távon veszélyeztetik.

Látnunk kell hogy a jó *egészségügyi ellátás* – bár gyakran hívjuk betegségügynek – a szociális szféra prevenciója. Hiszen ha meggyógyítják a beteget, nem kell hosszan táppénzen lennie, pláne ideje korán rokkantsági nyugdíjba vonulnia, nagy valószínűséggel nem fog szociális támogatásra szorulni.

A védőnők az oktatási intézményekben az iskolaorvosokkal együtt egészségügyi tevékenységet végeznek ugyan, de vitathatatlan szerepük van a családi kapcsolattartásban, a (pl. drog) prevenciós tevékenységben, az egészségnevelésben. Ugyanakkor pl. a kórházakban végzett szociális munka messze nem tölti be a neki szánt szerepet, ha egyáltalán alkalmaznak szociális munkást.

A kölcsönös érdek a kapcsolattartásra egyértelmű.

A *nevelési-oktatási intézményekkel* is egyértelmű a kapcsolódás. Nem csak arról van szó, hogy az iskolázatlanság szociális problémákhoz vezet, mert alacsony iskolai végzettséggel valószínűsíthetően rosszabb munkahelyhez, és rosszabb jövedelemhez lehet jutni, hanem ismerjük jól a jó iskola jó szocializációs hatását, és a rossz iskola megbetegítő jellegét is. Tehát a nevelési-oktatási intézmények rövid és hosszútávon egyaránt jelentős meghatározói a szociális szolgáltatásoknak.

A szociális szakma és a *szociális képzések* viszonya kettős. A szakmai szolgáltatók terepként vagy a kollégák (terep)tanárként is felelősséggel tartoznak a szakember képzésért. A terepek minősége meghatározza a szociális képzések színvonalát is, ugyanakkor a képzőintézmények szolgáltatókra gyakorolt hatása is jelentős. Bár a magyarországi fejletlen szociális szolgáltatókra tekintve nehezen észrevehető, felállítható az az axióma, hogy „*a szakma mondja meg, hogy mi legyen a szakképzésben*”.

Nem várható el ez a meghatározó szerep, ha a szakma nem tud megrendelőként fellépni, mert hiányoznak a szakmai irányelvek, standardok, protokollok stb. Nem térünk ki az elmélet és gyakorlat viszonyára, a terephelyek/terep tanárok kiválasztására, csak annyit mondunk a *terep tanár fontos* a „hallgatói minőség” (és ezáltal áttételesen a szakma humánerőforrása) tekintetében, de *kulcsszerepe* van abban a kapcsolattartásban, amelyben a szakma közvetítheti elvárásait a képzésekkel szemben.

A rendszer-együttműködés része lehet a *kutatás*, – a szakma megrendelése alapján – felmérések, elemzések kivitelezése, melyek segíthetik a szociális szolgáltatások ki-, illetve átalakítását, a települések lakóinak szükségleteihez való igazítását.

A kapcsolat a *gazdasági szereplőkkel* (munkáltatók, kamara, ipartestület) helyi foglalkoztatáspolitikai programok, kereslet és kínálat egymáshoz közelítése; foglalkoztatási kedvezmények, pl. a rendszeres szociális segélyben részesülőket foglalkoztatóknak, helyi adók kedvezményei, helyi felnőttképzéssel kapcsolatban stb. jön létre. Tény, hogy a legtöbb szociális probléma a foglalkoztatási deficitek miatt keletkezik. Ezért elengedhetetlen a kapcsolattartás, mert a szociális problémakezelésben sem lehet eredményeket elérni a helyi foglalkoztatási sajátosságok figyelembevételével, a gazdasági szereplők nélkül. Gazdaság és szociálpolitika – dupla vagy semmi, egyik sem tud a másik nélkül fejlődni, még akkor is, ha a gazdasági vezetők jelentős része ezt még nem ismerte fel. A rendszer-együttműködés többek között azért is fontos, hogy a gazdasági élet valamennyi szereplőjében kialakuljon az a felismerés, hogy jó szociálpolitika nélkül nincs jó gazdaság és gazdasági fejlődés.

Sajnálatos módon a gazdasági változások eredményeképpen (munkanélküliség, energiaár emelkedés) egyre nagyobb teret kap az adósságkezelési szolgáltatás a szociális ellátások között. Az adósságkezelés elengedhetetlen a *közműszolgáltatókkal* való jó kapcsolat nélkül. A jó kapcsolat elengedhetetlen, hiszen most vannak esetek, amikor a szolgáltató jóindulatán, humánus hozzáállásán múlik egy-egy család krízishelyzetének elkerülése – annak ellenére, hogy az ő érdekei mások, mint a fogyasztóé vagy éppen a segítőé. Tapasztalatom, hogy ez a kapcsolat a helyi szolgáltatókkal sokkal könnyebben működik, mint az országos ellátást biztosító mamutcégekkel.

Az adósságkezelés alapját képező és meghatározó dokumentum a keretszerződés, amelyet az önkormányzat és a szolgáltató köt egymással. A szerződés akkor tudja a legmegfelelőbben szolgálni az ellátás filozófiáját, ha a felek közösen dolgozzák ki, ismerve egymás motivációit, lehetőségeit, akaratát, érdekeit, érveit-ellenérveit. Fontos eszközök mindkét fél részéről: pontos információk az ellátottakról, probléma típusokról, megoldási lehetőségekről; törvények ismerete és a meggyőzés.

A közös munkát elősegítheti a negyed- vagy félévente szervezett személyes találkozók, (elsősorban az ügyintézők vannak jelen) ahol értékelni lehet egy-egy adott időszak eredményeit; ahol megbeszélhetők az aktuális kérdések, az esetleges változások, változtatások, pontosítások, finomítások.

Pl. Sopronban lakossági fórum van, ahol egy-egy szolgáltató vállalta a házigazda szerepét és közvetlenül, de általánosságban tudott válaszolni a megjelent fogyasztók, bérlők stb. kérdéseire. Az egyéni, egyedi ügyek megoldására később, személyesen volt lehetőség, a felajánlás szerint. Itt nemcsak az ügyfeleink vehettek részt, hanem széles körben a város lakosai (prevenció!).

A *fenntartók, pl. önkormányzatok* szintén hatást gyakorolnak a szolgáltatásokra, hiszen sok esetben ők határozzák meg a stratégiai célokat, illetve alakítják ki az egyes szolgáltatások kereteit. A fenntartóval történő kommunikáció a szolgáltató intézmények részéről is kultúráltságot és intelligenciát feltételez, hiszen a megfelelő kapcsolat gyakran a létezés feltétele. Az önkormányzatok pozitív hozzáállása az ellátás minőségét javítja. A szolgáltatók részéről történő konstruktív hozzáállás pedig ösztönzi a fenntartót arra, hogy véleményt kérjen, javaslatot várjon, bevonja a szolgáltatót a döntés előkészítésekbe, legyen szó akár pénzügyi, gazdasági, akár szakmai döntésekről. A fenntartó legyen biztos abban, hogy az általa delegált feladatot a szolgáltató magas színvonalon végzi, azonban ehhez tisztában kell lennie az egyes intézmények napi működésével, problémáival és sikereivel is. Ugyanígy lényeges a szükségletekre történő folyamatos reagálás. A fenntartók felé készített hivatalos beszámolókon túl be kell vonni a döntéshozókat a szolgáltatók napi életébe, hogy személyesen is megtapasztalhassák a feladatok ellátásának módját, a problémákat, az igényeket. Nagy szerepe van a nyilvánosságnak, a különböző szakmai, szakértői csoportoknak, ahol helyet kapnak a fenntartók képviselői, a szolgáltatásokban szakmai feladatokat ellátók egyaránt.

Kiemelnénk a vezetők felelősségét, akiknek a legtöbb lehetősége van arra, hogy különböző fórumokon fenntartókkal erősítsék az együttműködést, tájékoztassák őket helyzetükről, célokat fogalmazzanak meg és részt vegyenek a hosszabb és rövidebb távú tervezésben.

A *megyei és/vagy települési önkormányzatok* fenntartói felelősségéhez tartozik a saját ágazaton belüli együttműködés, megbeszélés, tervezés, elvek – nemcsak ellenőrzés! (Nemcsak pénzügyi, gazdasági ellenőrzés, a szakmai feladatellátást is ellenőrzi) Ez segítheti az együttműködést, úgy, hogy a jó ötleteket átadása másoknak, vagyis a kapcsolattartás egyben biztosítéka az ötlet terjedésének. Ez elismertséget vált ki az ötletadóval szemben, ösztönzi az intézményt, hogy ossza meg másokkal, publikálja, sajtó, keressen partnereket, keresse az együttműködési pontokat – generációk együttműködése, mint példa) Van egy ötletünk: pl. a szolgáltatástervezési koncepció!

Az egyeztetés, az arányok meghatározása stb. miatt a fenntartói háttér igen fontos az ágazatok közötti együttműködéshez!

Megyei szintű szakértői csoport a pályázati források elnyerésére, összehangolására, mely offenzív fejlesztési mód, nem csupán elszenvadni lehet döntéseket. A módszer a tervezés miatt fontos, pl. HEFOP pályázatoknál. A megyei szakértői csoport a pályázatok kiírói felé is tudja közvetíteni a szakma elképzeléseit, lobbizhat és lobbizni képes.

A *civil szervezetekkel* az érdekképviselő szempontjából fontos a kapcsolattartás, az *önkéntesekre* pedig egyre nagyobb számban számíthatunk, amikor az állampolgári értékrendben a szolidaritás erősödik és manifesztálódik. Szervezésük, képzésük és jó közérzetük biztosítása egy-egy alkalmazott munkaköri kötelessége egy-egy szolgáltatónál.

A területi *áldozatsegítő szolgálatok* az Igazságügyi Hivatal részei, a megyeszékhelyeken szerveződnek. Feladataik: tájékoztatás, érdekérvényesítés, szakjogászai segítségnyújtás, azonnali pénzügyi segély, állami kárenyhítés. Kérdeztük milyen együttműködési formát tartanak jónak a szociális szolgálatokkal. Szívesen felkeresnek mindenkit, elmondják a tevékenységüket, plakátot, szóróanyagot adnak. Legfőbb kérésük, hogy terjesszük az információt a (potenciális) áldozatoknak és segítsük az áldozatokat abban, hogy felveszék a kapcsolatot az áldozatsegítő szolgálattal. Van fogadóórájuk és telefonon is elérhetők.

Fontosnak tartjuk a *lakossággal való kapcsolattartás* és információval történő ellátás tekintetében a médiával való együttműködést. Ha a médiával való kapcsolatot is a nyilvánosság elve vezényli sokkal inkább tudunk offenzív kapcsolatba kerülni. Ebben az esetben a szakmai anyagok közzététele dominál (a közvélemény, az igénybevevő, a szakmai közvélemény felé) nem csak negatív híreket közreadása, a „kipellengézés” a média dolga. Az egyre nagyobb teret nyerő digitális technikát a rendszer-együttműködés során is alkalmazni kell. A szolgáltatások rendszeres bemutatása (aktualitástól függetlenül), olyan emberek megszólaltatása a különböző médiákban, akik „használnak” egy-egy szolgáltatást és számukra az segítséget nyújtott, jobbított az életén. A PR tevékenységet tanítani kellene a szociális szakembereknek is ☺. Ötlet: Nyílt Nap, nyitott programok, pályázatok, pl. a szociális munka bemutatása (vers, rajz, fotó) – *levélde!* ☺

4. FOGALOMMAGYARÁZAT

Az **együttműködés**, mint fogalom, és mint tevékenység is magában foglalja, hogy a szereplők közösen tesznek, dolgoznak egy ügy, egy probléma megoldásán, feltárásán. Fontos tudni, hogy az együttműködés alapja mindig szabad elhatározás kérdése; gyakran kompromisszumok sorozata, „beruházások” vagy éppen „lemondások” egymásutániséga.

A hatékonyság érdekében általában szükséges koordinátor, aki a partnereket összefogja, aki közvetít, megszervezi a személyes találkozókat, észben tartja a határidőket, felelősöket, innen-onnan ható külső vagy belső erőket, körülményeket. A feladat nem könnyű, de mindenképpen hatékony, hatásos és – egy mai szempont – gyors is.

Jelenleg az együttműködés nem kötelező. Ha valaki, vagy valamilyen szervezet nem vesz részt az együttműködésben, megteheti, minden szankció nélkül. Új elveket, értékrendet nem lehet egyik napról a másikra bevezetni, nem változik meg minden (vagy bármi) gyökeresen egyik napról a másikra. Az együttműködési készségen kívül ezért fontos a szociális szakemberek elhivatottsága és emberségessége, ez adja az értékrendi támaszt az együttműködéshez, meghatározza annak stílusát is. (A stílus maga az ember.)

A rendszer-együttműködés feltételei:

- nyilvánosság
- bizalom
- kiszámíthatóság, jobbiztonság
- kölcsönösség
- elfogadás, elfogadtatás
- emberség
- felelősség

Véleményünk szerint az ügyfeleknek nyújtott közvetlen vagy közvetett segítségnyújtásnak mindenképp előtte emberségesnek, empátikusnak, emberhez méltónak kell lennie. Bizalommal, nyitottsággal kell fordulni, mind az emberek/szervezetek, mind a problémák/ügyek felé. Az emberi méltóság megőrzése és védelme minden segítséget nyújtó ember feladata és kötelessége. Hivatkozhatunk szakmai szabályokra, törvényekre és rendeletekre, modellekre és kezdeményezésekre, követhetjük és követjük is ezeket, de emellett talán a legfontosabb és az

embert leginkább érdeklő, az amit tapasztal, amit átérez, amit átél. Tehát minden esetben úgy végezzük a dolgunkat, úgy segítsünk, ahogyan azt mi magunk is elvárnánk másoktól.

A fogalom-magyarázathoz tartozik az **önkéntesség** értelmezése is. Gyakran találkozunk olyan elfogással, hogy az önkéntesség a szolgáltatások önkéntes igénybevételét jelenti. Mi, akik leggyakrabban olyan kliensekkel találkozunk, akik a problémájukat sem tudják megfogalmazni, nemhogy adekvát segítségnyújtót, vagyis megoldást találnának rá, azon a véleményen vagyunk, hogy az önkéntesség az, ha az ügyfél/igénybevevő a felkínált segítséget vagy szolgáltatást elfogadja.

A **nyilvánosság** (szakmai nyilvánosság) ereje nagy, egyfajta visszatartó erő is a kívülről vezérelt emberek számára, hatására megváltozhatnak az attitűdök, mások munkájának megítélése. (Közvetlen ismeretségekben nehéz előítéletesnek lenni. Pl. intézményben élő demens betegek hozzátartozóinak megváltozik az attitűdje mind a beteg, mind a gondozó iránt, ha bevonjuk a gondozási tevékenységbe.)

5. AZ IRÁNYELV LEÍRÁSA

Az irányelv megfogalmazása után szükség van az egyes tevékenységekhez, szolgáltatásokhoz kötött rendszer-együtműködés standardizálására, mert forma nélkül nincs tartalom, ha nem írjuk le az együtműködés technikáit, nem várható el azok alkalmazása a munkavégzés során.

A rendszer-együtműködés információ áramoltatást jelent, fontos hangsúlyozni, hogy a szociális szolgálatoknak az információ, a megkeresés fogadása éppen olyan kötelezettség, mint az ügyfelek érdekében informálódni, megkeresni más személyeket, intézményeket. *Vagyis a kötelezettségen belül kölcsönösség* érvényesül.

Nem ennyire egyértelmű a „kér és fogad” viszonya az egyes tevékenységek irányításában, ellenőrzésében, illetve a hatósági feladatköröknél. Ezekben az esetekben nem várható el a szolgáltatóktól a kezdeményezés, de az együtműködés természetesen igen.

Egy biztos a rendszer-együtműködésnek a szociális tevékenységek során a tevékenységi folyamatba kell beépülni, megfelelő eszközök és időkeretek biztosításával együtt.

Cél, hogy a különböző ágazathoz, munkaszervezethez tartozó intézmények és a munkatársak kerüljenek egyre közelebb egymáshoz. Ehhez programok kellene, pl. munkaértekezletek (csak másfajta elnevezéssel pl. kapcsolatápoló találkozó). Módszerek: személyes találkozó,

esetmegbeszélések, esetkonferenciák (definiálni!); közös projektek, pályázatok, műhelyek, közös konferenciák; szakmai látogatások (nem berendelés!) Az együttműködés tartalmának, formájának közös kidolgozása (munkacsoport) is kapcsolatépítést, ápolást jelent. Ehhez szükséges: ürügy, téma, napirendi pontok, több szereplő. Hatás: kapcsolatépítés és kapcsolattartás, de lehet-e mellékhatása, ronthat-e?

Motivációs rendszert is kifejlesztettek elméletben – aki részt vett valamilyen képzésen, és arról előadást tartott a többi dolgozónak, jutalompontot adtak, melyet fizetett szabadságra lehetett váltani. Javasolt olyan *belső képzések* rendszere is a meglévő munkatársi körnek, amelyen más intézmények dolgozói is részt vehetnek.

5.1. Indikátorok

Ha a rendszer-együttműködés beépül a tevékenységben, logikusan következik, hogy az ellenőrzése is a *tevékenységbe épült teljesítési mutatókkal* lehetséges. Output szabályzásnál nagy a veszélye a feladat formális végrehajtásának. (Nem is beszélve ennek eltúlzásáról, ahol már Murphy törvénye érvényesül: „A bürokratikus szervezetek sajátossága, hogy jelentéseket készítenek a tevékenységükről. Akkor áll be az egyensúly, ha már teljes munkaidejükben jelentéseket írnak...”)

Egyértelmű, hogy a feladatok minőségi elvégzésében az *érdekeltségnek* nagyobb szerepe van az ellenőrzésnél. Felmerül a kérdés, hogyan lehetne érdekelté tenni a szociális szakembereket a rendszer-együttműködésben?

Az érdekelttséghez a saját szükségletek felismerése vezet.

Egyik ilyen (ösi) szükséglet a *saját erő kímélése*, másképp megfogalmazva, hogy adott energia befektetésével minél nagyobb eredményeket érjük el. Felismerhető a rendszer-együttműködésben az „egységben az erő” elve, azaz az, hogy együttműködés esetén a személyes befektetések kisebbek.

Másik lehet az *elismertség* szükséglete. A sikeres, minőségi munka visszajelzései általában eljutnak a rendszer-együttműködés résztvevőihöz, akiknek gyakran a hivatás-választása mögött is ennek a személyes szükségletnek a kielégítése áll: az, hogy jól tesznek másokkal, önmagukat is meglegedettséggel tölti el. (Jó jó kislánynak lenni.)

Ilyen személyes szükséglet az *önmegvalósítás* is, amikor a szakmai siker, ügyfél hatékonyabb segítése már visszajelzés nélkül is elégedettséget vált ki a szociális szakemberből. Ehhez már

az a felismerés is kell, hogy egészen más a jól végzett munka „örömteli” fáradtsága, mint az a fizikai kimerültség, amit az ember (gyakran megoldatlan) konfliktusokban érez, vagyis jobb energiákat befektetni a (team)munkába, mint krízisről krízisre haladni.

Az egyéni szükséglet-kielégítésen kívül fontos a közös munka iránti vágy felkeltése is jó munkahelyi légkör, szellemi kihívások stb. segítségével.

Ki láttatja meg ezeket a saját szükséglet-kielégítési módokat, illetve ki tesz képessé ezen szükségletek elismerésére?

Nagyon fontos, hogy egy-egy szervezetnek legyen egy olyan átfogó és egységes filozófiája, amelyet a munkatársak közösen alakítanak ki, amelyet minden munkatárs ismer, és magáénak érez. Ha mi magunk pontosan tisztában vagyunk a hivatásunkkal, hitvallásunkkal, akkor az magabiztosságot ad, csak így lehet képviselni és másokkal is el tudjuk fogadtatni.

Az egységhez tartozik továbbá a meghatározott, megtervezett arculat, kifejező szimbólum, logó, amelyre rátekintve egyértelművé válik az adott szervezet filozófiája, és amely segítségével könnyen beazonosítható.

Elismertséget a partnerek fogadókészsége nélkül nincs. Ezért annak tisztázása, hogy ki vagyok én, mi várható el tőlem, nem csak a kompetenciák meghatározásához szükségesek, hanem a partnerek elfogadásának, tiszteletének kiváltásához is. Ezért az önismeret, a kommunikáció és a kapcsolattartás tréningjeire, szupervízióra folyamatosan szüksége van a szociális szakembereknek. Ezek olyan befektetések, amelyek egyének jólétében (közérzetében), eredményes szociális tevékenységben, szakmai presztízsből térülnek meg, tehát minden amellel szól, hogy az ilyen tréningek költségeit már ma sem lehet megspórolni a szakmai költségek közül.

Ugyanakkor az egyéni szükséglet-kielégítés visszahat a kapcsolatokra, a rendszer-együttműködésen belüli eredmények nyilvánvalóan az ügyfelek és a munkatársak melegegedését váltják ki. A munkavállalói és az ügyfél elégedettségi vizsgálatok tehát áttételesen, de megbízhatóan megmutatják, hogy hogyan teljesülnek a rendszer-együttműködéssel kapcsolatos elvárások.

6. MELLÉKLETEK

1. melléklet

6.1. Irodalomjegyzék

Kersting, Heinz J.: A lehetőségek kiterjesztése In: Amivel még nem számolunk... Interprofesszionális együttműködés és szociális munka (szerk.: Somorjai Ildikó). Széchenyi István Főiskola – Kávé Kiadó, 2001

Hopkins, Tom: Interprofesszionális – rövid történet és áttekintés In: Amivel még nem számolunk... Interprofesszionális együttműködés és szociális munka (szerk.: Somorjai Ildikó). Széchenyi István Főiskola – Kávé Kiadó, 2001

Brake, Roland: Hálózatok a szociális munkában In: Amivel még nem számolunk... Interprofesszionális együttműködés és szociális munka (szerk.: Somorjai Ildikó). Széchenyi István Főiskola – Kávé Kiadó, 2001

Rétiné Böhm Éva: A gyermekek jogai és a szakmák közötti együttműködés követelménye a gyermekvédelemben In: Amivel még nem számolunk... Interprofesszionális együttműködés és szociális munka (szerk.: Somorjai Ildikó). Széchenyi István Főiskola – Kávé Kiadó, 2001

6.2. Az interprofesszionális team

Interprofesszionális team: különböző szakterületek szakemberei csoportviszonyok között együtt dolgoznak komplex probléma, feladat megoldása érdekében (pl. esetkonferencia, pedagógusok-egészségügyi és szociális szakemberek együttműködése gyermekotthonban élők egészségnevelési programjának kidolgozására stb.).

Szociális kompetencia

- minden tag informált a szükséges mértékben, ill. tudja honnan, hogyan szerezheti be azokat,
- a tagok kapcsolata pozitív, tehát teherbíró, a konfliktusok kimondhatóak, tehát megoldhatóak, a konfliktusokat a fejlődés esélyének tekintik,
- a megbeszélések nyíltak, őszinték, a hibák megbeszélésekor nincs személyes támadás, a hibákat tolerálják,
- a team keresi a külső kapcsolatokat, de a belső tapasztalat és véleménycsere zavartalan marad,
- a team képviselői és a környezet közötti konfliktusok nyílttá tehetőek,

- az érdekek kiegyensúlyozása bekövetkezik, a különbözőségeket konstruktívan használják a tagok,
- saját team-kultúra jön létre, minden tag a csoporthoz tartozónak érzi magát,
- a tagok a szakmai határaikon túlmutató módon azonosulnak a programmal,
- a team tagjai pozitív képet nyújtanak kifelé, bár tudatában vannak belső problémáiknak, belső (teamen belüli) problémáikat kihívásnak tekintik a tagok kibontakoztathatják saját képességeiket,
- érzékenyek egymásra és adekvátan reagálnak egymás érzelmi állapotára;

Funkcionális kompetencia

- a tagok ismerik a célt és egyetértenek vele, törekszenek a cél elérésére, hisznek a cél elérésében
- a vezetés moderátornak tekinti magát,
- a tagok maguk döntenek a területükhöz tartozó intézkedésekről,
- a tagoknak világosan meghatározott és értelmes funkciójuk van, a funkciók elhatároltak egymástól, a funkciók egyeztetettek és kiegészítik egymást;

Szakmai kompetencia

-
- a tagok megfelelő szakmai tudással rendelkezzenek saját területükön,
- ismerik szakmai határaikat,
- készek kompetenciáik kibővítésére,
- tudják, milyen más szakmák képviselőit kell meghívniuk a team-be, ha nem elegendő a meglévő tudás;

Forrás:

Heinz J. Kersting: A lehetőségek kiterjesztése. In: Amivel még nem számolunk... Interprofesszionális együttműködés és szociális munka (szerk.: Somorjai Ildikó). Széchenyi István Főiskola – Kávé Kiadó, 2001. 99-100. oldal.

6.3. Együttműködésre alapozó példák a győri Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézményben

1. Területi Idősellátó Centrum

Az egészségügyi és szociális ellátásban dolgozók számára egyaránt fontos a háziorvosi szolgálat és a területi gondozás kapcsolatának fejlesztése geriáter és pszichiáter szakorvosok, valamint szakápolók bevonásával. Ezért került sor az Idősellátó Centrum kialakítására kísérleti jelleggel, pályázati lehetőségek kihasználásával

2004. szeptember 1-től 2005. május 30-ig, amelyben célunk a városunkban élő nyugdíjas és nyugdíjszerű ellátásban részesülő személyek egészségügyi és szociális alap- és szakellátásának magas színvonalú koordinálása volt. A szolgáltatások középpontjában a szociális és egészségi problémákat önállóan megoldani nem tudó idős emberek állnak. A komplex ellátásnak köszönhetően az idősök életminőségének javítása, saját otthonában, megszokott életterében töltendő időszak meghosszabbítása valósulhat meg.

Modellkísérletünkben egy koordinációs munkacsoport lehetővé tette, hogy az idős emberek egészségi és szociális szükséglete személyre szabottan, szervezeten és tervezetten kerüljön kielégítésre. A munkacsoportok egymás mellett, egymás kompetenciahatárait tiszteletben tartva, egyenrangú partnerként dolgozhattak együtt. Az együttműködés bázisa az intézmény Rónay Jácint úti Gondozási Központjának 3. emeletén került kialakításra. A szolgálatok összehangolt működését egy középfokú végzettséggel rendelkező ellátásszervező biztosította.

A koordináció célja, hogy az idős emberek a lehető legrövidebb idő alatt kapják meg a szükségletük szerinti, betegségüknek és korcsoportjuknak megfelelő, leghatékonyabb szolgáltatást. Az Integrált Szolgáltató Központ működtetése során az ellátottak adatainak, a velük történő gondozási és ápolási tevékenységek feldolgozására külön nyomtatványokat készített a munkacsoport.

A kísérlet időtartama alatt folyamatos esetkövetés történt, amelynek dokumentációját az Idősellátó Centrum ellátásszervezője végezte. A modellkísérletben 25 idős ember integrált ellátására került sor – kórházi ápolás kiváltásával –, a házi segítségnyújtás és az otthon ápolás szolgáltatásának biztosítása mellett.

A komplex ellátásban részesülő 25 idős ember közül 12 fő előzőleg fekvőbeteg ellátásban részesült. A segítségkérés 14 esetben a háziiorvosi szolgálatoktól jött, míg 11 esetben a hozzátartozók keresték meg munkacsoportunkat.

Több célt sikerült megvalósítanunk:

Legelső lépésünk volt a háziiorvosok, a geriáter szakorvos, a háziiorvosi ügyeleti kht., a HARRIS Otthonápolási Szolgálat, az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Területi Gondozó Szolgálat képviselőinek közös találkozója, probléma felvetése és megbeszélése a továbblépési lehetőségek felvázolása tárgykörében. A találkozó eredményeként felmerült az igény az együttműködő szervezetek kapcsolatának erősítésére, az információáramlás biztosítására, illetve geriátriai témájú előadások meghallgatására. Tájékoztató anyagot készítettek a team tagjai, amelyet a gondozási központokon, idősek klubjain keresztül tettünk hozzáférhetővé a lakosság számára.

Második lépésünk az otthonápolási és a gondozó szolgálatnál is ellátásban részesülő személyek gondozási és ápolási tervének összevetése, a közös ellátási pontok megkeresése és a kitűzött gondozási, ápolási célok komplex megvalósítása volt. A team megbeszélések havonta zajlottak, illetve az említett két szolgálat között a rendkívüli esetekben azonnali esetkezelés történt.

A győri Idősellátó Centrum létrehozása modellértékűen hozzájárult ahhoz a törekvéshez, hogy az egészségügyi és szociális szolgáltatások összhangja megvalósuljon, annak érdekében, hogy az idős emberek betegségük esetén otthonukban is igénybe vehessék a személyre szabott, komplex szolgáltatásokat.

A multidiszciplináris team együttműködésének eredményeképpen az ellátásban részesülő idős emberek életminőségének objektív és szubjektív megítélése javult, a párhuzamosságok lecsökkentek, vagy megszűntek. A pályázat anyagi támogatása lehetőséget biztosított a gyorsabb információáramlásra, vérnyomás-, és vércukormérő műszerek vásárlására. Ezáltal 12 gondozó még rugalmasabban tud reagálni az ellátottak esetlegesen felmerülő egészségi problémáira, illetve preventív tevékenységet is tud végezni a gondozó az idős ember lakásán.

A geriáter szakorvos konzultációs kínálatát még erősíteni szükséges annak érdekében, hogy a háziiorvosok bizalommal forduljanak hozzá szakmai kérdéseikkel.

A pályázat időtartamának rövidege (6 hónap) és szűkös anyagi támogatottsága ellenére a modellkísérletben felállított koordinációs munkacsoport és a programban résztvevő konzorcium tagjai meg vannak győződve a közös munka folytatásának szükségességéről.

A jövőben a komplex ellátást célzó pályázati források növelnék a lakosság elégedettségét és az otthoni gyógyító-gondozó munka hatékonyságát.

2. „Generációk egymás közt, egymásért” projekt

Motto: „Az ébredő múlt a jelen értéke”

Intézményünkben egy több évre szóló projektet dolgoztunk ki azzal a céllal, hogy a fiatalok és az idősek közötti kapcsolatok erősödését elősegítsük. A program előzményeinek, célkitűzéseinek és tartalmának ismertetését követően ízelítőül röviden szeretnénk bemutatni azokat a rendezvényeket, amelyeket e projekt keretében valósítottunk meg.

A hosszú évek során összegyűjtött tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a nagy horderejű, több generációt megmozgató, olykor az intézmény kapuit is túllépő programok élénk érdeklődést keltettek lakóink, klubtagjaink és más Győrben élő idősek és fiatalok körében. Ezen eredmények és sikerek adták azt az ötletet, hogy egy nagyobb lélegzetű, számos programot felölelő többéves projektet dolgozzunk ki. A „Generációk egymás közt, egymásért” programsorozatunkkal szeretnénk színesebbé varázsolni jubileumi évfordulónkat és öregbíteni intézményünk hírnevét városunkban és az ország többi pontján, elismerve az elmúlt évek kitartó munkáját és kihívást állítva a jövő feladatait illetően.

Továbbá szeretnénk egy olyan megszervezett rendezvény sorozatot újtára bocsátani, amellyel lebontjuk a határokat a generációk között, és együttműködést kezdeményezünk Győr városában és az ország számos területén működő időseket ellátó intézményekkel.

Szeretnénk, ha projektünkhöz országos szinten csatlakoznának intézmények és civil szervezetek a meghirdetett témához kapcsolódó már meglévő vagy új programmal, amellyel színesítik elképzeléseinket, és mindez alapjául szolgál az intézményünk által a következő évben tervezett országos találkozónak.

A 2011-ig tervezett programunk csak a kollégáink odaadó munkájával, lelkesedésével, ötleteivel valósítható meg. Az innovatív megoldások, a modellprogramok az Intézményben garanciát jelentenek elképzeléseink, céljaink megvalósulásához: a generációk közötti távolság csökkentéséhez.

Előzmények

A demográfiai mutatók alakulása – az idősek növekvő és a gyermekek csökkenő száma –, valamint az időfelhasználás átstrukturálódása jelentős változást okozott a szociális ellátások terén. A fiatal generációk túlzott mértékű feladatvállalása hozzájárult ahhoz, hogy eltávolodtak az idősektől. A többgenerációs, tradicionális családmódelletűnően van. Ebből

fakad az idősök elmagányosodása. Mindezekkel együtt a régi hagyományok is eltűnőben vannak. Az élettartam meghosszabbodásával együttjáró halmozottan előforduló betegségek felerősítették az izolációt. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy különösen indokolttá váljon az aktivitás megőrzése időskorban, a tartalmas és kapcsolatokkal teli öregkor biztosítása.

A győri Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény 25 éve biztosít szociális ellátásokat a város és környéke időskorú lakossága számára. Az idősök klubjai, otthonai és a gyermekintézmények közötti közös programok folyamatosak voltak. Az idősök mindig szívesen fogadták a fiatalok látogatását, akik egyre nagyobb örömmel és lelkesedéssel keresték meg lakóinkat, klubtagjainkat. Az elmúlt évtizedek eseményei közül az alábbiakat szeretnénk kiemelni:

1999-ben a Napsugaras Őszutó klubtalálkozó keretén belül idős emberek unokáikkal együtt elültették az első közös fát annak szimbólumaként, hogy együtt tesznek és gondolkodnak a jövőért. Ez egy jelentős lépés volt a közös programok kialakításában, amely hagyománnyá vált.

Az országos programokhoz hasonlóan Győrben is lehetőséget teremtettünk arra, hogy az idős emberek megoszthassák élményeiket a fiatalabb korosztállyal. Ennek kiemelkedő eseménye volt az egyik idősök klubja által kezdeményezett élő történelem óra, ahol a háború eseményeit átélt idősök mesélték el emlékeiket a tanulóknak. A tanóra sikere adta annak gondolatát, hogy a jövőben több iskolával és több tantárgy keretében kerülhessen sor ilyen találkozásokra.

2003 őszén a megye iskoláinak és óvodáinak rajzpályázatot hirdettünk, ahol a fiatalok az idősökkel való kapcsolatukat jelenítették meg. A pályázatra több mint 500 munka érkezett be, amelyeket szakértőkből és idősökből álló zsűri bírált el. A díjátadásra az intézményünk által szervezett adventi koncerten és kiállításon került sor, ahol az idősök is jelen voltak. A beérkezett alkotások az idősök klubjai és otthonai falait díszítik, illetve egy album készült, amelyet az érdeklődők rendelkezésére bocsátunk. Az iskolák és óvodák visszajelzéseiből megtudtuk, hogy a gyermekek nagy lelkesedéssel készítették el pályamunkáikat, és a jövőben is szívesen fogadják a hasonló lehetőségeket a kapcsolatteremtésre.

Az elmúlt évben több új kezdeményezést is kipróbáltunk. Ezek egyike volt, amikor az idősök nem előadóként, hanem hallgatóként kapcsolódtak be főiskolai képzés keretében életmód tanórába. Ez a találkozás hozzájárult ahhoz, hogy a főiskolásokban és az idősökben egyaránt megfogalmazódjon az igény a kapcsolatok kibővítésére és egymás jobb megismerésére.

A Széchenyi István Egyetem és a Nyugdíjasok Garzonházának közelsége a különböző generációk életkori sajátosságaiból adódó különbségek a fiatalok és az idősök között kialakuló

konfliktusokhoz vezettek. Ennek oldására és a fent megfogalmazott igényt figyelembe véve alakítottunk ki egy olyan programot, amelynek során az egyetemisták és a garzonházak lakói közös csapatokban vidám vetélkedőn vettek részt. Ez lett a Generációk közötti kapcsolat erősítése elnevezésű program, amelynek sikerét az is bizonyítja, hogy a délutáni programból estébe nyúló lett, és a fiatalok viszonzták meghívásunkat, a találkozások rendszeressé váltak, fontos lett egymás megismerése, elfogadása és jó kapcsolatok kialakítása.

A projekt tartalma

Az elmúlt évek során szervezett programok tapasztalatai azt mutatják, hogy a különböző generációk részéről igény jelentkezik egymás megismerésére, segítségére, közös visszaemlékezésekre a „rég múlt időkre” rendezvények keretében. A következő évekre tervezett projektet ezek ismeretében kívánjuk megvalósítani.

Az idős emberek a múlt, az értékek, a hagyományok hordozói, hitelesen idézik vissza a régi eseményeket, népdalokat, népszokásokat, régi kismesterségeket. Örömmel vesznek részt rendezvényeinken, tevékeny szereplői, résztvevői a különböző programoknak, amelyek segítik megőrizni a fizikai aktivitást, a mentális egészséget.

Az idősek által hordozott hagyományok mind olyan értékek, amelyeket meg kell őrizni a jövő generációi számára, és életük történéseinek felelevenítésével átadni egymásnak, majd a fiatal korosztálynak. A közös beszélgetések alátámasztották az idősek elmagányosodásával kapcsolatos ismereteinket, és megerősítették azt az elképzelésünket, hogy szükség van erre a projektre.

Célunk a generációk és az idősek egymás közti kapcsolatának erősítése, a múlt értékeinek közös felkutatásával, régi események, hagyományok, népszokások, mesterségek bemutatásával, amelyben az idős emberek és a fiatalok aktívan részt vesznek. A fiatalok számára lehetőséget teremtünk a személyes tapasztalaton alapuló időskori sajátosságok megismerésére, és az ezekkel szembeni előítéletek leküzdésére.

Az intézményi hagyományoknak és a céloknak megfelelően projektünket több évre tervezzük, amely során a 2005. évi ízelítő programokat követően évekre lebontva kívánunk egy-egy témát részletesebben feldolgozni, a jelenlegi tematika szerint 2011-ig. Minden évben egy a témához legjobban kapcsolódó tanórán szeretnénk megmutatni az összegyűjtött ismereteket a diákoknak az idősek tolmácsolásában. Előzetes igényfelmérésünk alapján a város több iskolája fejezte ki érdeklődését és együttműködési szándékát.